

СТАНОВИЩЕ

За докторската теза *Интегриране на модели от приложната лингвистика и съвременни умения в програмата на специализирани курсове за студенти в областта на селскостопанските науки и изкуствата*, от Барда Гаши, кандидат за присъждане на образователната и научна степен Доктор в научно направление 2.1 Филология.

От д-р Елена Тарашева, Доцент по Анализ на дискурса - Медии в Нов български университет, 2.1. Филология

Назначена със Заповед на Ректора №3-РК - 56 от 24.11.2021

Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Темата на дисертацията на Барда Гаши засяга подходите за организиране и провеждане на специализирани езикови курсове за студенти по музика, кино и селскостопански науки в университета Хаджи Зека в Косово. В обширен преглед на изследванията по темата кандидатката разкрива разбирането си за факта, че всеки езиков курс трябва да започне с изучаване на потребностите на учещите. Затова тя провежда своето изследване с оглед на ежедневната си преподавателска работа. Университетът Хаджи Зека въвежда специализирани езикови курсове съвсем неотдавна и правилният подход е да се извърши сериозно проучване в началото, за да се постигнат максимални резултати за студентите. От друга страна докторантката отчита като слабост в обучението на филолозите подготовката за изготвяне на специализирани езикови курсове. Затова съчетава академичното си развитие с изследване на теории за английския език за специализирани, академични и контекстно обусловени курсове, а също провежда експериментално изследване на студенти в свои курсове.

Кандидатката демонстрира знание за многоликите аспекти на жанровия анализ, английски за специфични потребности и връзката им с приложната лингвистика. Направен е подробен обзор в прегледа на литературата. За съжаление не се уточнява кой от представените модели е избран от докторантката в основата на нейната дисертация. В дисертацията литературни отправки се

правят във всяка част – от увода до заключението, но няма едно място, където еднозначно да се дефинират основните термини и това намирам за слабост на презентацията.

В началото на изследването се формулира хипотезата, че студентите, чиито познания по общ английски език са на по-ниско ниво, не бива да започват специализиран езиков курс, без надграждане на езиковото им ниво в курс по общ английски. Това е широко разпространен възглед сред преподавателите по чужди езици. Все пак, в една научна разработка, така поставената хипотеза задава известна предпоставеност, предрешаване на научния проблем, чието разрешение се търси. Въпросите в изследването също звучат формулирани, за да изискат потвърждение на този факт. В раздела с препоръки вследствие от проведения анализ, кристализира изводът, че курсове по общ английски трябва да предшестват курсовете по специализиран английски. Не по-малко очаквани са препоръките за повече часове по общ английски език и предметът да стане задължителен. Ако анализът на потребностите се използва за съставяне на учебна програма, тогава подходът трябва да е по-непредубеден.

На ниво изследователска и приложна значимост на дисертацията може да се каже, че темата дава обширни възможности за четене на литература и кандидатката демонстрира, че е прочела много от съществените трудове по темата. Личи желание тези знания да бъдат приложени към собствената и практика като преподавател от гледна точка на знаещ и рефлексивен практик. Следователно по този показател докторантката заслужава положителна оценка.

Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

Барда Гаши извършва изследване в действие върху студенти, които се обучават в курсове по специализиран английски език. Тя формулира целта си така: да проучи потребностите и очакванията на студентите, с което да разсъждава върху специализираните езикови курсове, които са посещавали. Очертани са средства, които могат да я доведат до тази цел. Разработен е набор от инструменти за събиране на необходимите данни. Кандидатката разработва методика за изследване, за да достигне до възприятията на своите студенти. Това дава основание да се заключи, че изследователският процес се прилага последователно, следвайки добрите практики при писане на дисертация.

Кандидатката представя настоящата учебна програма в изследваните специалности и мястото на специализираните курсове в нея. В последната глава виждаме подобрения както в учебния план на дисциплината, така и в цялостните учебни програми в университета, което означава, че целта е постигната - анализът на потребностите е довел до решения на проблемите, идентифицирани в самото начало на изследването. Следователно, изследователската работа е довела до необходимите резултати, вследствие на което университетът може да въведе подобрения в обучението, което предлага на своите студенти. Така може да се допусне, че изследването оправдава своята цел.

Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд

Използваната от кандидатката методология включва три различни инструмента: тест за установяване на входно ниво, въпросник и полуструктурирани интервюта. С това се прилага принципът, че анализът на потребностите се провежда на три етапа: преди, по време и след курса. Главата, посветена на методологията на изследването, разглежда редица статии, запознаващи с избора и прилагането на съществуващи методи. Както и в главата за преглед на литературата, кандидатката не уточнява кои от описаните методи е избрала за своето изследване. Оказва се, че Барда Гаши се опитва да оцени потребностите на своите студенти, като ги пита какви са потребностите им и приема отговорите за истина. Едва след курса студентите са подложени на тест, чиито резултати да разкрият какво са научили и дали някои техни потребности са останали неудовлетворени в курса. Не се уточнява как се съотнасят данните от теста и въпросниците. Пригодността на такъв тест обаче зависи от това дали той проверява усвоен материал (achievement) или езиково ниво (proficiency) както и от наличието на данни за първоначалното ниво на студентите за съпоставка. Изглежда също, че се тестват много общи умения, като например времена, употреба на членни форми и само ограничен брой специализирана терминология. Тъй като тестът не е за езиково ниво, както правилно отбелязва кандидатката, той може да разкрие само кои части от курса са усвоени, а не дали езиковото ниво на студентите се е подобрило. Освен това, няма база за сравнение, тъй като нивото на входа се определя единствено от самооценката на студентите, погрешно наречена „тест за установяване на входно ниво“, а не от традиционен езиков тест.

Всъщност кандидатката разчита само на изказаното мнение на своите студенти, без да тества техните знания, умения и нагласи. Въпреки обширния - и до голяма степен ненужен - преглед на методите на изследване и изразената необходимост от триангулация на данните, дисертацията демонстрира само отговори на въпросници, които трудно могат да подкрепят или опровергават получените данни. Ползваните Ликертови скали в крайна сметка водят до разбивка между две крайни мнения, с което се поставя под съмнение адекватността им.

Представителността на извадката е от съществено значение за валидиране на резултатите. Кандидатката е привлякла 100 участника в своето проучване от различни специалности, които изучават различни специализирани курсове. Според много автори, анализът на потребностите за курс по специализиран език трябва да се различава за трите групи, доколкото всеки курс обхваща различна академична област за всяка специалност. Анализът на потребностите типично включва и данни за понятийната област, която трябва да бъде представена, най-характерните граматически форми, повтаряеми модели на писане в специализираната езикова област и т.н. Изследванията на Гаши обаче се съсредоточават само върху очакванията и страховете на нейните студенти, както личи от формулировката на въпросите. Когато се проучават потребностите на

студенти от езиков курс, редно е изследването да се проведе на майчиния език, за да не се окаже, че извън обхвата му да остават тези, които най-силно се нуждаят от обучение. Що се отнася до представителността, включването на всички участници в курса е по-надежден подход от търсенето на закръглени многоцифрени бройки.

Като цяло методологията е слаб момент в изследването. Въпреки това, личи желание да се вземат предвид възприятията на студентите и да се следи пулса им, което е правилният подход. При така обширния преглед на литература относно методологията на научно-практически изследвания, демонстриран в съответния раздел от дисертацията, кандидатката със сигурност ще подобри уменията си в тази област.

В крайна сметка Барда Гаши се опитва да достигне до мненията на своите студенти относно потребностите им от обучение и до впечатленията им от нейното преподаване. Изследването и дава данни, за да си отговори на въпросите, независимо от проблематичните моменти в теоретичната постановка.

Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани

Гаши представя четири публикации. Единната статия е включена в сборника от Тринадесетата Международна конференция по социални изследвания във Виена през 2017 г. Тя е цитирана в една публикация, както сочат данни от *Research Gate*. Всичките статии са публикувани в сборници от конференции, което е добре поради директната обратна връзка и възможността за сравнения с други изследователи от региона. Публикациите са фокусирани регионално - Македония, Турция, Италия, с което се проектира разбиране за необходимостта от местни решения.

Нейният профил в *Research Gate* ѝ дава индекс 1.0, което е обещаващ резултат за докторант, току-що започнал изследователската си кариера. Тя е част от мрежа за преподаване на специализирани езикови в региона, което гарантира участие в научни проекти и професионално развитие.

Заклучение с ясно формулирана положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд

Въз основа на следните факти:

- изследването представлява опит за изследване в действие, което е полезен подход към преподавателската дейност и част от приложната лингвистика;
- изследваната тема е от голямо значение за кариерата на кандидатката;

- проучен е внушителен брой научна литература при подготовката на изследването, представено с докторската дисертация;
- текстът в общи линии отговаря на изискванията на жанра;
- целта да бъде рефлективен професионалист е постигната

препоръчвам работата за добра оценка, а кандидатката - за получаване на докторска степен.

Дата 30.01.2022
София

Подпис